

7. Андрусів У. Я., Черчата А. О. Інноваційні аспекти формування логістичних систем підприємств регіону. Сучасні управлінські технології в умовах трансформації соціально-економічних відносин: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19-20 квітня 2018 р. Івано-Франківськ, 2018. С. 100 – 102.

УДК 334.722

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Мацьків Р. Т., Васильківський Я. А.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

e-mail: uv@nung.edu.ua

Тривалий час підприємництво асоціювалось лише з тими видами діяльності, які є прибутковими. Хоча за визначенням, підприємницька діяльність – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність із метою досягнення не лише економічних, а й соціальних результатів та одержання прибутку. Тому виглядає закономірним, що соціальне підприємництво (СП) останнім часом набуває дедалі більшої популярності, динамічно розвивається. Ідея цього виду підприємництва не є новою, але в Україні лише приблизно останні 5-8 років воно має стійку тенденцію до розвитку. В силу геополітичних, економічних та інших факторів підвищується значущість соціального підприємництва, воно має позитивні тенденції та є особливо важливим для сучасного етапу розвитку суспільства. Соціальне підприємництво з'явилося завдяки діяльності неприбуткових організацій навіть у державному секторі.

Актуальність дослідження зумовлює те, що соціальне підприємництво є прогресивним видом діяльності, який характеризується професійним, інноваційним та стійким підходом до системних змін [1], які вирішують соціальні проблеми та опановують можливості ринку. Попри це, такі підприємці стикаються із багатьма перешкодами, із несприяттям, часто нерозумінням мети їхньої діяльності. Це не зупиняє розвиток соціального підприємництва, але ідентифікація, визначений перелік проблем дасть можливість встановити необхідні напрямки підтримки такого виду підприємницької діяльності. Викладене обумовлює необхідність публікації цього дослідження.

На думку сучасних дослідників, ключем до успіху концепції соціального підприємництва в Україні є вироблення національної стратегії розвитку соціального підприємництва, яка дозволила б скоординувати зусилля всіх зацікавлених сторін – підприємців, громадських організацій, донорських структур і держави [2]. В підприємницьких та наукових колах існує думка, що розробка і реалізація концепції соціального підприємництва є необхідною

через те, що всі підприємства в майбутньому стануть соціальними, оскільки вони можуть створювати соціальну цінність та бути прибутковими одночасно. Соціальне підприємництво стає все популярнішим у світі та Україні, тому що демонструє зміну правил гри, доводить: можна бути підприємцем, який і вирішує соціальну проблему, і веде прибутковий бізнес. Разом з тим, перевагами соціальних підприємств є гнучкість і мобільність, що дозволяє оперативно реагувати на запити суспільства, надаючи різні соціальні послуги громадянам у сфері охорони здоров'я, соціального захисту, освіти, соціальної адаптації людей з особливими потребами, охорони навколишнього середовища тощо. Цільовою аудиторією соціальних підприємств є як споживачі масового ринку, так і споживачі певних соціальних прошарків населення.

Попри це, розвиток соціального підприємництва характеризується і слабкими сторонами [3]. По-перше, це невисока рентабельність та високий ризик збитковості соціальних підприємств є їх найуразливішими місцями в очах інвесторів. Це зумовлює проблеми із залученням довгострокових фінансових коштів. Субсидії і гранти є лише короткостроковими фінансовими ресурсами. По-друге, недовіра певних категорій людей, заснована на виключно суб'єктивних відчуттях, проявляється в тому, що вони не вірять в чесність цілей соціальних підприємців. Накопичення успішного досвіду роботи соціальних підприємств долає вказаний стереотип. Одним із найважливіших послаблюючих факторів розвитку СП є існування прогалин в правовому регулюванні на законодавчому рівні загальних положень про господарську діяльність соціальних підприємств, зокрема, порядку створення, управління соціальним підприємством, правового статусу працівників, розподілу прибутку тощо. Соціальні підприємства потребують державних програм розвитку. Такі програми мають передбачати не лише підтримку фінансовими ресурсами у вигляді субсидій і грантів, пільг з оренди комунального майна та податкових пільг, але й надання соціальним підприємствам ринків збуту товарів і послуг, наприклад, через механізми тендерних державних закупівель, що повинно безумовно бути законодавчо врегульовано у нормативно-правових актах. Також, аналіз, проведений дослідниками, показав недостатню участь уряду в сприянні розвитку діяльності СП та неефективність взаємодії держави і таких підприємств на всіх рівнях. Зокрема, не проводяться статистичні обстеження діяльності соціальних підприємств і не запроваджуються спеціальні програми співпраці тощо.

Як і багато інших підприємств, соціальні підприємці зіштовхуються із такими загрозами для розвитку своєї діяльності [3]: постійне зростання цін на ресурси, зокрема енергоносії; нестабільна політична ситуація в країні, що знижує її рівень інвестиційної привабливості; феномен корупції, яка стає загрозою для національної безпеки, розвитку економіки, соціальної сфери життя суспільства та держави загалом.

Визначені слабкі сторони та загрози розвитку соціального підприємництва встановлюють напрямки майбутніх досліджень, результатами яких має бути розроблення рекомендацій щодо шляхів їх подолання, а також щодо державної та регіональної політики підтримки соціального підприємництва.

Список використаних джерел

1. Галушка З. І. Феномен соціального підприємництва: поняття та перспективи розвитку в Україні. *Вісн. Київ. націон. ун-ту ім. Т. Шевченка. Економіка*. 2013. №148. С. 15-17. URL: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/archives/2704> (дата звернення: 20.04.2020).
2. Волкова М. В., Шевченко В. С Роль соціального підприємництва у забезпеченні сталого розвитку України. *Соціальна економіка*. 2016. № 1. Том 51. С. 25-29. URL: <https://periodicals.karazin.ua/soceconom/issue/view/482> (дата звернення: 20.04.2020).
3. Наумова М. Перспективи і проблеми розвитку соціального підприємництва в Україні. *Вісн. Київ. націон. ун-ту ім. Т. Шевченка. Економіка*. 2016. №8 (185). С. 13-22. URL: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/archives/7892>. (дата звернення: 20.04.2020).

УДК 336.74

СТРУКТУРА ГРОШОВОЇ МАСИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Мацьків Р. Т., Жовнір-Соколовська Ф. Г.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: uv@nung.edu.ua

В сучасних умовах господарювання регулювання грошового обігу є одним із найважливіших важелів впливу на економічну систему країни. Грошова система країни за своїми властивостями є багатофункціональною, тому забезпечує безперервність грошового обороту. Необхідною умовою ефективного функціонування грошової системи в державі є її незалежність та здатність протистояти зовнішнім впливам. Сучасні тенденції економічного розвитку сконцентровані на трансформаційних процесах, що яскраво проявилися у радикальних змінах ситуації в банківській, грошовій та платіжній системах. Найбільш глибоким індикатором реформування монетарної сфери України виступає стан трансформації її грошового ринку. Використання потенційних можливостей грошового ринку є передумовою фінансово-економічної стабілізації та стабільності країни на макроекономічному рівні.

Кризові явища в економіці країни можуть поглиблюватись також через відсутність чіткої взаємодії між державою, ринком і населенням. Також